

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Daniely Zemanové a soudce Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **M. M.**, zast. Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem se sídlem Na Zlatnici 301/2, Praha 4, proti žalovanému: **Magistrát města Pardubic**, se sídlem nám. Republiky 12, Pardubice, o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 20. 4. 2015, čj. 52 A 116/2014-31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci, argumenty kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[1] Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“) domáhal vyslovení nezákonnosti zásahu spočívajícího v údajně nesprávném poučení obsaženém v exekučním příkazu žalovaného na přikázání pohledávky z účtu ze dne 20. 11. 2014, čj. EO-2/E-263/14/Št MmP 69865/2014. Žalovaný v poučení tohoto rozhodnutí uvedl, že proti němu „nelze podle § 178 odst. 4 daňového řádu uplatnit opravné prostředky“. Žalobce uvedl, že dle § 159 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále jen „daňový řád“) přitom *[p]roti úkonu správce*

daně při placení daní, nejde-li o rozhodnutí, u kterého zákon připouští podání odvolání, může osoba zúčastněná na správě daní uplatnit námitku ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy se o úkonu dozvěděl. Žalobce tedy mohl využít opravný prostředek podáním námítky. Přímý zásah do svých práv spatřoval žalobce v tom, že pokud by tuto skutečnost nekonzultoval se svým advokátem a věřil tvrzení správního orgánu o nemožnosti uplatnit opravné prostředky, bylo by mu právo podat námitku upřeno; zároveň bylo porušeno jeho právo na přiměřené poučení dle § 4 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dál jen „správní řád“). V důsledku toho vznikly žalobci náklady na služby advokáta.

[2] Krajský soud žalobu v záhlaví označeným rozsudkem zamítl s tím, že „[p]oučení v uvedeném rozhodnutí, tj. v exekučním příkazu, vydaném podle daňového řádu, je nepochybně nedílnou součástí rozhodnutí správního orgánu (§ 102 odst. 1 písm. f) daňového řádu). Žalobce tak v podstatě brojí proti rozhodnutí správního orgánu, když poukazuje na vadu tohoto rozhodnutí. Nejedná se tedy o nezákonný zásah, ale o žalobcem tvrzenou vadu rozhodnutí správního orgánu. Rozhodnutí, které trpí vadou (tj. i vadou týkající se jedné z náležitostí tohoto rozhodnutí, tj. v daném případě poučení o opravných prostředcích), je možné napadnout žalobou v řízení vedeném podle ust. § 65 a násl. s.ř.s., tj. žalobou proti rozhodnutí správního orgánu, přičemž je nepochybné, že nápravy vadného rozhodnutí se nelze domáhat cestou žaloby na ochranu před nezákonným zásahem.“ Krajský soud dále konstatoval, že „[n]ámítky podle § 159 daňového řádu tento zákon nepovažuje za opravné prostředky (k nim zařazuje v taxativním výčtu v ust. § 108 odst. 1 daňového řádu jen odvolání nebo rozklad, návrh na povolení obnovy řízení nebo nařízení obnovy řízení a nařízení přezkoumání rozhodnutí), přičemž námítky patří k dalším prostředkům ochrany práv daňového subjektu, jako je např. stížnost, žádost o posečkání úhrady daně, návrh na zastavení či odklad exekuce a o těchto prostředcích další ochrany není povinen správce daně daňový subjekt poučovat, když lze v případě nevyužití těchto prostředků aplikovat na přístup žalobce zásady ‚neznalost zákona neomlouvá‘ a ‚každý nechť si stráží svá práva sám‘.“ Nadto § 4 správního řádu se v nyní posuzované věci vůbec neuplatní, neboť § 262 daňového řádu užití správního řádu vylučuje.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) v kasační stížnosti proti tomuto rozsudku uvedl, že vadné, nezákonné či nepravdivé poučení nezákonný zásah představuje, neboť „[p]roti vadnému poučení se totiž jeho adresát nemůže nijak bránit samotnou žalobou proti rozhodnutí, příp. řádným opravným prostředkem (ten totiž nemůže směřovat do odůvodnění, tím spíše pak do poučení); vadné poučení o opravných prostředcích nemůže zakládat nezákonnost rozhodnutí.“ Stěžovatel v této souvislosti poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2010, čj. 7 Aps 2/2010-51, č. 2086/2010 Sb. NSS, v němž byl dle stěžovatelova názoru nezákonný zásah spočívající v nesprávném poučení shledán. Stěžovatel dále uvedl, že námitka proti exekučnímu příkazu je opravným prostředkem, o němž je nutno účastníky řízení poučit. Nepodání uvedené námítky totiž v následném soudním řízení představuje důvod pro odmítnutí žaloby dle § 68 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), tj. pro nevyčerpání řádných opravných prostředků (srov. usnesení krajského soudu ze dne 15. 9. 2014, čj. 52 Af 39/2014-12).

[4] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

pokračování

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že předmětný exekuční příkaz byl vydán v souladu se zákonem, přičemž daňový řád neukládá správci daně povinnost uvádět v exekučním příkazu poučení o možnosti podání námitky dle § 159 tohoto zákona.

II.

Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[6] Nejvyšší správní soud nenalezl žádné formální vady či překážky projednatelnosti kasační stížnosti, a proto přezkoumal v záhlaví označený rozsudek krajského soudu v rozsahu a v rámci kasační stížností uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Nedůvodnou kasační stížnost zamítl na základě úvah dále vyložených.

[7] Předně Nejvyšší správní soud poznamenává, že pro závěr svědčící pro důvodnost žaloby na ochranu před nezákonným zásahem je vyžadováno kumulativní splnění pěti podmínek: žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a které byly zaměřeny přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka); srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, čj. 2 Aps 1/2005-65, č. 603/2005 Sb. NSS. Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout.

[8] Nejvyšší správní soud se nejdříve zabýval námitkou, dle níž nesprávné poučení může představovat nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s. Tuto shledal neopodstatněnou.

[9] K možnosti ochrany proti nesprávnému poučení obsaženého v rozhodnutí správního orgánu prostřednictvím zásahové žaloby se Nejvyšší správní soud vyslovil např. v rozsudku ze dne 28. 4. 2009, čj. 4 Ads 44/2009-41, v němž uvedl, že „[b]ýt stěžovatelkou tvrzené vady (nesprávný úřední postup, absence řádného poučení o opravných prostředcích proti rozhodnutí žalované) rozhodnutí žalované, jakož i postupu, který jeho vydání předcházela, subjektivně stěžovatelka mohla považovat za určitý ‚zásah‘ ve vztahu ke své osobě, nejsou tyto tvrzené vady rozhodnutí a s ním spojeného řízení ‚nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s.‘, neboť dikce uvedeného ustanovení předpokládá, že zásah, pokyn nebo donucení správního orgánu není ‚rozhodnutím‘.“ Uvedený závěr je přitom zcela aplikovatelný i v nyní projednávané věci, přičemž Nejvyšší správní soud neshledal důvod jakkoli se od něho odchýlit.

[10] Stěžovatelův poukaz na shora citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 7 Aps 2/2010-51 je naproti tomu nepřipadný, neboť nezákonný zásah v tehdy posuzované věci Nejvyšší správní soud neshledal v nesprávném poučení připojeném ke správnímu rozhodnutí, nýbrž v nezákonném osobním předvolávání účastníka daňového řízení k ústnímu jednání provázeném hrozbou jeho předvedení.

[11] Stěžovateli lze přisvědčit v tom, že případná žaloba směřující pouze proti poučení obsaženého v rozhodnutí správního orgánu a nikoli současně proti jeho výroku by zpravidla nemohla být úspěšná, neboť souhlasí-li účastník řízení s výrokem správního rozhodnutí, nemůže ani případné vadné poučení v něm uvedené samo o sobě představovat zásah do jeho veřejných subjektivních práv. Komentářová literatura k tomu uvádí, že „[s]oudní přezkum přichází v úvahu pouze v případech, kdy by za předpokladu důvodnosti podané žaloby (tj. správnosti žalobcem uplatněné skutkové a právní argumentace) nemohl obstát výrok napadeného rozhodnutí. Pokud by však i při důvodnosti všech žalobních bodů nebylo třeba výrok rozhodnutí měnit, bylo by nadbytečné správní orgán nutit pouze k opravě odůvodnění“ (Jemelka, L., Podhrázký, M., Vetešník, P., Zavřelová, J., Bohadlo, D., Šuránek, P. *Soudní řád správní. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 540). Jakkoli se právě uvedené vztahuje k otázce nepřipustnosti žaloby směřující jen proti odůvodnění správního rozhodnutí dle § 68 písm. d) s. ř. s., lze tyto závěry obdobně vztáhnout i vůči jeho poučení. To však neznamená, že by stěžovateli byla v této souvislosti zcela odepřena jakákoli ochrana, neboť případné negativní důsledky nesprávného poučení mu v zásadě nemohou být kladeny k tíži.

[12] S případy nesprávného poučení výslovně počítá i § 46 odst. 5 s. ř. s., dle kterého *[p]odal-li návrhovatel návrh proto, že se řídil nesprávným poučením správního orgánu o tom, že proti jeho rozhodnutí není přípustný opravný prostředek, soud z tohoto důvodu tento návrh odmítne a věc postoupí k vyřízení opravného prostředku správnímu orgánu k tomu příslušnému. Byl-li návrh podán včas u soudu, platí, že opravný prostředek byl podán včas*. Účastníku řízení, který se nesprávným poučením řídil, tudíž ani v takovém případě nemůže být případné podání žaloby k újmě, neboť správní soud ji coby opravný prostředek de facto pouze postoupí příslušnému správnímu orgánu k vyřízení.

[13] Kromě toho stěžovatel žádný negativní následek údajně vadného poučení neutrpěl, neboť z obsahu správního spisu je patrné, že námitku dle § 159 daňového řádu včas uplatnil (žalovaný ji rozhodnutím ze dne 13. 1. 2015, čj. EO-2/NAM-1/15/Št MmP 2134/2015, jako nedůvodnou zamítl).

[14] Nejvyšší správní soud proto ve shodě s krajským soudem uzavírá, že nesprávné poučení obsažené v rozhodnutí správního orgánu zpravidla nemůže představovat nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s. V nyní projednávané věci tudíž nebyla naplněna čtvrtá podmínka ve smyslu shora citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu čj. 2 Aps 1/2005-65, neboť stěžovatelem tvrzený zásah spočívá v rozhodnutí správního orgánu. Vzhledem k tomu, že pro vyslovení nezákonnosti zásahu je nutné kumulativní splnění veškerých podmínek v tomto rozsudku uvedených, Nejvyšší správní soud se zbylými stěžovatelskými námitkami pro nadbytečnost již nezabýval.

III.

Závěr a náklady řízení

[15] Nedůvodnou kasační stížnost proto Nejvyšší správní soud dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

pokračování

[16] Vzhledem k tomu, že stěžovatel neměl ve věci úspěch a žalovanému nevznikly náklady nad rámec jeho úřední činnosti, nemají účastníci dle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. června 2015

Zdeněk Kühn
předseda senátu